

Inkludering av flerspråklige barn i barnefellesskapet

**Hvordan kan pedagogiske ledere legge til rette for inkludering av flerspråklige
barn i barnefellesskapet?**

Louise Lie Tøndel

[Kandidatnummer: 12]

Bacheloroppgave

[BHBAC3920]

Trondheim, april 2024

Bacheloroppgaven er et selvstendig studentarbeid gjennomført ved Dronning Mauds Minne Høgskole for Barnehagelærerutdanning og er godkjent som en del av barnehagelærerutdanningen. Under utarbeidelse av oppgaven har studenten fått veiledning ved DMMH.

DronningMaudsMinne
HØGSKOLE FOR BARNEHAGELÆRERUTDANNING

Forord

Denne bacheloroppgaven markerer min avslutning på den treårige barnehagelærerutdanningen ved Dronning Mauds Minne Høgskole. Å jobbe med denne bacheloroppgaven har vært veldig lærerikt og spennende, samtidig som det har bydd på utfordringer til tider. Dette temaet er noe som ligger tett til hjertet mitt, og derfor har det vært svært givende å utvide min faglige kompetanse innen området.

Jeg vil starte med å rette en stor takk til mine to fantastiske veiledere, Gjertrud Stordal og Marianne Pehrson. Deres varme engasjement og faglige veiledning gjennom prosessen har vært til stor hjelp. Videre ønsker jeg å rette en stor takk til mine medstudenter, som har uten tvil vært en stor berikelse til studiehverdagen. De siste tre årene har vært fylt med lærerike og minneverdige øyeblikk, og jeg er takknemlig for samholdet og vennskapene som har oppstått.

Til slutt vil jeg også takke de pedagogiske lederne som har stilt opp til intervju og delt deres kunnskap med meg. Deres bidrag har vært til stor hjelp som jeg nå vil ta med meg inn i yrket som kommende barnehagelærer.

Tusen takk!

Louise Lie Tøndel

Innholdsfortegnelse

Forord	1
1.0 Innledning	3
1.1 Begrunnelse av tema.....	3
1.2 Oppgavens struktur og avgrensing.....	4
1.3 Begrepsavklaring.....	5
1.3.1 Inkludering i barnefellesskapet.....	5
1.3.2 Flerspråklige barn	5
1.3.3 Morsmål.....	5
2.0 Teori	6
2.1 Inkludering i barnefellesskapet.....	6
2.1.1 Personalets rolle	6
2.2 Leken.....	7
2.2.1 Passive roller i lek	8
2.3 Morsmålets plass i barnehagen.....	9
2.3.1 Foreldresamarbeid	10
3.0 Metode	11
3.1 Valg av forskningsmetode.....	11
3.2 Planlegging av datainnsamling	12
3.3 Utvalg av informanter	12
3.4 Beskrivelse av gjennomføring.....	13
3.5 Analyse av datainnsamlingen	14
3.6 Kvalitetsvurdering og metodekritikk.....	14
3.6.1 Reliabilitet	14
3.6.2 Validitet	15
3.7 Etske retningslinjer.....	15
4.0 Presentasjon av funn og drøfting	16
4.1 Inkludering i barnefellesskapet.....	17
4.1.2 Pedagogisk tilrettelegging	18
4.2 Lek som inkluderingsarena	20
4.3 Språklig mangfold.....	21
4.3.1 Morsmålets betydning: en ressurs eller en byrde?	22
4.3.2 Foreldresamarbeid	25
5.0 Avslutning og oppsummering	26
6.0 Referanseliste	29
7.0 Vedlegg	31
7.1 Samtykkeskjema	31
7.2 Intervjuguide.....	33

1.0 Innledning

I dagens stadig skiftende samfunn er det tydelig at språklig, kulturelt og religiøst mangfold spiller en viktig rolle på ulike samfunnsarenaer. Dette mangfoldet gjenspeiles også i barnehagen, der personalet daglig møter barn og voksne fra forskjellige bakgrunner. Denne mangfoldige sammensetningen gir en unik mulighet for barnehagen til å fungere som et inkluderende fellesskap der alle barn får anledning til å aktivt delta, uttrykke sine meninger og oppleve at deres stemme blir verdsatt. Til tross for dette viser forskning, som Zachrisen (2020) påpeker, at et mangfold av språklige og kulturelle bakgrunner i barnehage og skole, ofte blir sett på som et problem (s. 61). Hun hevder at det blir betraktet som noe de ansatte må forsøke å kompensere for, enn som en verdifull ressurs for fellesskapet. Denne holdningen er en utfordring i et samfunn som stadig blir mer mangfoldig.

I denne konteksten er det avgjørende at barnehagen spiller en aktiv rolle i å lære barna å verdsette og respektere ulikhetene som finnes innad i ulike fellesskap. I tråd med dette understøtter Forskrift om Rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver (heretter omtalt som Rammeplanen), at barnehagen skal fremme demokrati og være et inkluderende fellesskap der alle får anledning til å ytre seg, bli hørt og delta (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8). Stadig flere barn går i barnehage og ut ifra egne erfaringer, varierer andelen flerspråklige barn fra barnehage til barnehage. Statistikk fra 2022 viser at 20 prosent av barna i barnehagen er flerspråklige, noe som utgjør 53600 barn (Statistisk sentralbyrå, 2023). Denne økende graden av flerspråklige barn i barnehagen, understreker betydningen av barnehagens rolle i å skape et inkluderende miljø der alle barn, uavhengig av språklig bakgrunn, kan føle seg verdsatt og inkludert.

1.1 Begrunnelse av tema

Bakgrunnen for valget av tema har vært mitt personlige engasjement for tematikken. Spesielt ble den forsterket under et utvekslingsopphold i Portugal i tredjeklasse. Under min tid på utveksling fikk jeg førstehåndserfaringer med hvordan det er å stå utenfor fellesskapet på grunn av språkforskjeller. I Portugal er hovedspråket portugisisk, og engelsk er ikke like vanlig å snakke. Dette førte til at jeg ofte slet med å kommunisere med flertallet av lokalbefolkningen. Dette førte til at jeg ofte tok en mer tilbaketrukket rolle, og isolerte meg fra fellesskapet da jeg ikke opplevde å ha en fullverdig plass i det. Å føle på dette var krevende både psykisk og fysisk. Basert på mine erfaringer med utfordringene ved å føle seg

ekskludert fra fellesskapet, har jeg utviklet en dypere bevissthet for metoder som fremmer inkludering, til tross for å ikke dele et felles språk. Dette perspektivet ble dermed grunnlaget for valget av problemstillingen min, da jeg ønsket en dypere innsikt i hvordan pedagogiske ledere jobber med dette i barnehagen i Norge. Derfor landet valget på problemstillingen min som følger:

«Hvordan kan pedagogiske ledere legge til rette for inkludering av flerspråklige barn i barnefellesskapet?»

1.2 Oppgavens struktur og avgrensning

Denne oppgaven er delt inn i fem kapitler, med tilhørende underkapitler. Kapittel 1 gir en introduksjon til oppgaven, hvor jeg begrunner mitt valg av tema samt hvilke avgrensinger jeg har gjort. I kapittel 2 vil jeg presentere det teoretiske grunnlaget for oppgaven, som er relevant for temaet og problemstillingen. Videre kommer metodekapittelet, hvor jeg gir en grundig beskrivelse av valget for forskningsmetoden som er brukt, og reflekterer kritisk rundt den. I kapittel 4 analyserer jeg mine funn og drøfter disse i lys av relevant teori som tidligere ble presentert. Helt til slutt vil kapittel 5 være en avslutning på oppgaven, hvor jeg presenterer de viktigste funnene relatert til problemstillingen min.

Når det kommer til denne tematikken er jeg bevisst at den omfatter veldig mye. Derfor blir jeg nødt til å avgrense innenfor de temaene jeg har satt hovedfokus på. Når jeg drøfter inkludering av flerspråklige barn, vil dette være uavhengig av hvor langt de er kommet i språkutviklingen sin. Mitt hovedfokus vil ikke være på hvordan pedagogiske ledere kan stimulere deres språkutvikling, men snarere hvordan flerspråklighet kan være en ressurs i barnefellesskapet. Når jeg skriver om å inkluderes i barnefellesskapet, tenker jeg på hvorvidt du har mulighet til å delta aktivt og bidra til fellesskapet. Selv om medvirkning er en viktig del av temaet, vil jeg ikke gå noe særlig i dybden på det i denne oppgaven. Medvirkning vil i denne sammenhengen handle om aktiv deltakelse, og å inkludere barn i fellesskapet, slik at de kan uttrykke sine meninger og få sin stemme hørt. Dette er avgjørende for barns deltakelse i fellesskapet.

1.3 Begrepsavklaring

Jeg ønsker å gi en definisjon på de begrepene knyttet til min problemstilling som jeg kommer til å bruke mest i denne oppgaven. Disse er inkludering i barnefellesskapet, flerspråklige barn og morsmål.

1.3.1 Inkludering i barnefellesskapet

Sjøvik (2020), påpeker at *inkludering* i barnehagen, handler om at alle barn er inkludert og har en naturlig plass i fellesskapet (s. 41). Denne definisjonen på inkludering i barnefellesskapet er i tråd med hvordan jeg også kommer til å anvende begrepet i denne oppgaven. Jeg vil vektlegge betydningen av å anerkjenne og verdsette mangfoldet blant barna, og sikre at alle har like muligheter til å aktivt delta og bidra til fellesskapet.

1.3.2 Flerspråklige barn

I denne oppgaven bruker jeg begrepet *flerspråklige barn* for å beskrive barn som vokser opp med og må utvikle mer enn ett språk (Høigård, 2019, s. 140). Jeg velger å unngå begrepet minoritetsspråklige barn når jeg referer til barn som har et annet morsmål enn norsk. Dette skyldes som fremhevet av Høigård (2019), at bruken av begrepet minoritet kan bidra til å skape en distanse mellom «oss» og «dem» (s. 139). Ordet minoritet står i kontrast til majoritet, og i dette spesifikke ordparet fremstår vi som majoriteten og symboliserer dermed det som anses som normalt, mens "minoriteten" blir definert som avvikende eller utenfor normen (Høigård, 2019, s. 139).

1.3.3 Morsmål

Når jeg bruker begrepet *morsmål* referer jeg til det språket, eller språkene, et barn har lært først, og som en identifiserer seg mest med (Høigård, 2019, s. 140). Dette er ofte språket som brukes i hjemmet av den ene forelderen, eller begge. Noe som betyr at et barn kan ha to morsmål.

2.0 Teori

I det kommende kapitlet skal jeg presentere teorigrunnlaget for oppgaven. Dette grunnlaget vil jeg anvende videre i drøftingskapitlet, hvor jeg kommer til å drøfte funnene fra egen forskning, samt besvare problemstillingen min. Kapitlet er organisert i tre hoveddeler med fokus på inkludering i barnefellesskapet, leken og morsmålets plass i barnehagen. Hvert av disse temaene inneholder også flere underkapitler.

2.1 Inkludering i barnefellesskapet

I dagens samfunn er inkluderingsbegrepet mer relevant enn noensinne, med et økende fokus på mangfold og fellesskap. Selve begrepet er gitt flere definisjoner, men i tråd med denne oppgavens problemstilling støtter jeg meg på Sjøvik (2020), som definerer inkludering som at alle barna er inkludert, og at vi må jobbe med helheten for at alle kan finne en naturlig plass der (s. 41). I barnehagen er inkludering nært knyttet opp mot deltakelse i det sosiale fellesskapet. Her skal alle få anledning til å ytre seg, bli hørt og delta, slik det er beskrevet i Rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 8).

I forbindelse med inkludering i barnefellesskapet, er det viktig å påpeke at det ikke er nok å bare være til stede, det handler også om hvorvidt barna får delta aktivt. Aktiv deltakelse i barnefellesskapet kan knyttes opp mot medvirkning i barnehagen, som handler om at barnet kan uttrykke seg fritt, være aktiv deltakende og bli inkludert (Larsen & Slåtten, 2019, s. 308). I tråd med Barnehageloven §1 (2005), som understreker at barnehagen «skal bidra til trivsel og glede i lek og læring», og være «et utfordrende og trygt sted for fellesskap og vennskap», ligger ansvaret hos personalet for å sikre at alle barn får anledning til å delta aktivt i barnehagens fellesskap. Dette ansvaret innebærer å sørge for at deltakelsen ikke er forbeholdt noen få, men at alle barna gis erfaringer med å være del av noe, og bli akseptert og være engasjert sammen med andre (Larsen & Slåtten, 2019, s. 311). Dermed blir inkludering i barnehagen sentralt, og dette kan stille barnehagelærerne overfor ulike utfordringer, spesielt i møte med det økende mangfoldet i dagens samfunn.

2.1.1 Personalets rolle

For at barnehagen skal kunne legge til rette for at alle- uansett forutsetninger får inkluderes i fellesskapet, er det viktig at personalet har holdninger, kunnskaper og erfaringer som gjør dem

i stand til å mestre de utfordringene som oppstår (Larsen & Slåtten, 2019, s. 114). Målet er at personalet skal ha en ressursorientert tilnærming til mangfold. Med en slik tilnærming betrakter personalet det språklige, kulturelle og religiøse mangfoldet blant barna, foreldre og personale som en normalt tilstand og som en naturlig del av hverdagen (Kunnskapsdepartementet, 2006, s. 7).

Videre handler det om at tospråklighet blir anerkjent, og ulike morsmål ses på som verdifulle ressurser for det enkelte barnet, og for hele barnegruppen (Kunnskapsdepartementet, 2006, s. 32). Å synliggjøre mangfoldet i barnegruppen kan være til berikelse for alle. Det kan gi de flerspråklige barna en gjenkjennelse og bekreftelse på sin bakgrunn, samtidig som det kan bidra til at resten av gruppen utvider sin horisont og perspektiv på det som er annerledes og nytt (Sand, 2020, s. 114). I denne tilnærmingen ses det flerspråklige barnet om et barn som «kan noe annet og gjerne noe mer», snarere enn et barn som «ikke kan noe» (Zachrisen, 2020, s. 61).

2.2 Leken

I lys av min problemstilling ser jeg det helt nødvendig å presentere en av barnehagens viktigste sosialiseringarena, nemlig leken (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 40). Lek er livsviktig for barn, ikke bare fordi den er verdifull i seg selv, men fordi i barnefellesskapet utvikles barnet språklig og sosialt, og dermed utgjør deltakelse en verdi også for barnets læring og utvikling (Kibsgaard, 2015, s. 27).

Sand (2020), påpeker at å delta i lekfellesskap og å oppleve vennskap er viktig for alle barn, men det kan synes å være ekstra viktig for flerspråklige barn for at de skal lære selvstendighet og sosiale ferdigheter (s. 31). Men sosiale ferdigheter kommer ikke av seg selv. Det å tolke og å forstå de sosiale kodene som leken byr på, kan være spesielt vanskelig når barnet ikke deler språk med deltakerne på lekarenaen (Kibsgaard, 2015, s. 28). Språk er avgjørende for læring, sosiale relasjoner og vennskap (Kunnskapsdepartementet, 2009, s. 4). Noe som tilsier at hvis et barn ikke behersker språket leken foregår på, er det mindre sannsynlig at det vil ha like stor innflytelse på å avgjøre hvem som får delta, og hvem som tar makt til å bestemme over leken (Kibsgaard, 2015, s. 32). I slike tilfeller er det ikke uvanlig at barnet får tildelt en mer passiv

rolle i leken av et barn med høy symbolsk kapital. Jeg vil gå litt inn på dette i neste underkapittel.

2.2.1 Passive roller i lek

Pierre Bourdieu (1997) introduserte begreper som kulturell og symbolsk kapital for å beskrive ulike former for kapital voksne trenger for å navigere seg i sosiale felt (Kibsgaard, 2015, s. 29). I barnehagesammenheng knyttes kulturell kapital til barns evne til å mestre samspill strategier og tilpasse seg eksisterende lekefellesskap. Den symbolske kapitalen handler om makten til å definere sosiale normer og regler (Kibsgaard, 2015, s. 29). For flerspråklige barn i barnehagen kan det å være venn med barn som besitter symbolsk kapital, som ofte er de med høyere posisjon i gruppen, gi en form for sosial kapital (Kibsgaard, 2015, s. 30). Dermed kan man peke på viktigheten av at personalet er oppmerksomme på dynamikken i lekegrupper og støtter flerspråklige barn i deres deltakelse. Hvis et flerspråklig barn for eksempel blir sittende fast i en passiv rolle i leken, spesielt når det gjelder språkferdigheter, er det viktig at personalet griper inn (Kibsgaard, 2015, s. 30). Personalet kan aktivt bli med på barnas lek og tilskrive den passive rollen barna har fått større verdi, få frem positive egenskaper og vise handlingsmuligheter rollen byr på (Kibsgaard, 2015, s. 30).

Kibsgaard (2015), peker på flere studier som understreker at barn som ikke er gode i det språket leken foregår på, trenger hjelp av personalet – ikke bare til å komme inn i leken, men også til å utvikle den og bli sett på som verdifulle deltakere i leken (s. 38-39). I slike tilfeller kan det være hensiktsmessig å danne mindre lekegrupper. Selås (2017), understreker at i disse lekegruppene kan man spesielt fokusere på å forbedre lekeferdighetene, det målet er at barna skal anerkjennes som gode lekepartnere og inkluderes i leken (s. 196). Ved å organisere mindre grupper av barn, der de deler felles opplevelser som å lese en bok og deretter leker basert på den, kan man øve opp deres leke- og kommunikasjonsferdigheter (Selås, 2017, s. 196). Dette er i samsvar med Rammeplanen som understreker barnehagens rolle i å tilby felles erfaringer og fremheve verdien av fellesskap (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 9). Det er imidlertid viktig å påpeke at for å oppnå denne deltakelsen, må barna være inkludert. Som påpekt av Zachrisen (2020), er det ikke en garanti for at barn utvikler vennsksrelasjoner, bare ved å bli fysisk plassert i samme gruppe (s. 94).

2.3 Morsmålets plass i barnehagen

Når man snakker om inkludering av flerspråklige barn i barnefellesskapet, er det avgjørende å anerkjenne betydningen av barnas morsmål. Morsmålet er for mange mer enn bare et kommunikasjonsmiddel; det er tett knyttet til følelser og identitet, da det er det språket en har lært først og som en ofte identifiserer seg med (Høigård, 2019, s. 140). Dette gjelder særlig når barn vokser opp i hjem der foreldrene snakker ulike språk, og de kan identifisere seg med både foreldrenes morsmål og med storsamfunnets språk (Høigård, 2019, s. 140).

I Rammeplanen for barnehagen understrekes viktigheten av å støtte flerspråklige barn i å videreutvikle sitt morsmål. Personalet skal bidra til at språklig mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 24). Som Kjelaas (2009), påpeker, er morsmålet en av de viktigste ressursene flerspråklige barn har. Tar en ikke høyde for dette kan en risikere at morsmålsutviklinga stagnerer, andrespråkstilegnelsen forsinkes, og at barnets sosiale og intellektuelle utvikling blir skadelidende (s. 68).

I Norge er norsk det dominerende språket i samfunnet. For barn som har et annet morsmål enn norsk, blir norsk deres andrespråk. Begrepet andrespråk referer vanligvis til et språk som en person ikke har som sitt førstespråk, men som de lærer i et miljø der det er i allmenn bruk som dagligspråk (Høigård, 2019, s. 140). Gujord (2017), påpeker at i mange tilfeller utvikler andrespråket seg til å bli det foretrukne, særlig hvis det er majoritetsspråket i samfunnet (s. 137). Dette trenger ikke nødvendigvis å være noe negativt, så lenge det nye språket kommer i tillegg til førstespråket slik at begge språkene fortsetter å utvikles. Dette kalles additiv tospråklighet (Høigård, 2019, s. 145). Derimot, hvis andrespråket erstatter førstespråket og fører til at førstespråksutviklingen stagnerer, som i tilfellet med subtraktiv tospråklighet, kan det være problematisk (Høigård, 2019, s. 145). Å miste morsmålet, kan ifølge Høigård (2019), føre til at de mister tilknytningen til den kulturen språket er bærer av, og mange vil oppleve at de mister en del av identiteten sin også (s. 145).

Hvis et barn med et annet morsmål enn norsk skal bli god i norsk, kan en ikke satse ensidig på norskopplæring, en må også styrke morsmålet (Høigård, 2019, s. 148). Det å jobbe med begge/flere av språkene til flerspråklige barn vil ikke i seg selv føre til språkforvirring. Gujord (2017), viser til det motsatte. Hun skriver at det er mer sannsynlig at barn som får utfordringer med andrespråket ikke har fått tilstrekkelig støtte til å utvikle førstespråket (s. 138). Det er

ikke lenge siden det å være flerspråklig ble oppfattet som uheldig for den språklige og den kognitive utviklingen til barnet (Gujord, 2017, s. 138). Nyere forskning på hjernen har vist at flerspråklige erfaringer styrker kognitive mekanismer hos flerspråklige barn (Gujord, 2017, s. 138). Forskerne mener at det ser ut til at flerspråklige barn kan få økt evne til å styre oppmerksomhet og fokus mot relevant informasjon, og til å ignorere informasjon som forstyrrer eller ikke er relevant (Gujord, 2017, s. 138). Man kan derfor argumentere for at det er viktig at flerspråklige barn opplever å få både morsmålet og andrespråket styrket og synliggjort i barnehagen. Men hvordan kan man jobbe med morsmål i barnehagen?

Høigård (2019), hevder at det først og fremst handler om å gjøre språkene synlige og å anerkjenne dem (s. 146). Videre skriver hun at personalet kan lære ord eller fraser som er viktige for barna, samt at hele barnegruppa kan lære å si «hei» og telle på de språkene som er representert i barnegruppa (2019, s. 146). Zachrisen (2020), peker på at det er mange muligheter i løpet av en barnehagehverdag for at de ansatte kan la barna få vist fram sine språklige ferdigheter på morsmålet (s. 71). For eksempel kan de få påpeke ord og uttrykk rundt måltidet. Dette bidrar til at alle barna får ta en del i språkmangfoldet i barnehagen, og morsmålet blir en berikelse for alle.

2.3.1 Foreldresamarbeid

Å involvere foreldrene som en ressurs kan være svært viktig når man arbeider med synliggjøring av barns morsmål i barnehagen. Foreldrene vil være viktige samarbeidspartnere da de sitter med kunnskap om hva barna kan og mestrer, hva de er interessert i, og hvilken språklig kompetanse de har (Gjervan, 2022, s. 114). Dette samarbeidet vil i likhet med personalet, også være verdifullt for foreldrene selv. Gjervan (2022), påpeker at barnehagen kan være en viktig støtte for foreldrene slik at barnas flerspråklighet blir ivaretatt og videreutviklet (s. 119). Det er viktig at foreldrene blir trygge på at barnehagen verdsetter og støtter barnas morsmål. Foreldrene må oppfordres til å bruke morsmålet, også når de er i barnehagen (Høigård, 2019, s. 147). Ifølge Gjervan (2022), er det ikke tilstrekkelig å bare si at det er viktig at foreldrene snakker morsmålet med barna, dersom alt som foregår i barnehagen er på norsk. Anerkjennelse handler ikke bare om det som blir sagt, men også om hva som faktisk blir synliggjort og praktisert i barnehagen (s. 123). Foreldre kan aktivt bidra ved å lære bort ord og begreper samt, sanger, rim og regler på deres morsmål. De fleste foreldre setter

pris på å få bidra og kan veilede personalet med riktig uttale (Høigård, 2019, s. 146). Det er viktig for barn å få positiv oppmerksomhet for sitt språk, noe som igjen styrker språkets verdi.

3.0 Metode

Under dette kapitlet vil jeg presentere den forskningsmetoden jeg har valgt for å svare på problemstillingen: «Hvordan kan pedagogiske ledere legge til rette for å inkludere flerspråklige barn i barnefellesskapet?» Hensikten med forskningen er å innhente relevant informasjon om det temaet som undersøkes, samt å tilegne seg kunnskap om hvordan informasjonen kan analyseres (Bergsland & Jæger, 2022, s. 28).

3.1 Valg av forskningsmetode

Dalland (2021), påpeker at valget av forskningsmetode bør baseres på problemstillingen man ønsker å utforske (s. 52). Det er avgjørende å velge en metode som best kan belyse den aktuelle problemstillingen, og i mitt tilfelle søker jeg å forstå hvordan pedagogiske ledere tilrettelegger for inkludering av flerspråklige barn i barnefellesskapet. Ut ifra denne problemstillingen fant jeg det mest hensiktsmessig å benytte en kvalitativ forskningsmetode. Det finnes flere tilnærminger innen forskningsmetodikk, men i all hovedsak kan vi si at det er to hovedtyper: kvalitativ og kvantitativ metode (Bergsland & Jæger, 2022, s. 28). Under kvalitative metoder går man mer i dybden og søker etter sammenhenger/meninger bak dataen, mens kvantitative metoder vektlegger utbredelse og antall (Bergsland & Jæger, 2022, s. 28). Jeg anså det som lite relevant å benytte en kvantitativ metode, da jeg ikke søkte etter målbare enheter. Mitt mål var heller å undersøke og forstå hvordan de to pedagogiske lederne jobber med tematikken i deres barnehager. Det er derfor helt avgjørende for meg å samle deres erfaringer og kunnskaper rundt temaet, da et kvalitativt intervju vil gi innsikt i personers forståelser, opplevelser og synspunkter (Thagaard, 2018, s. 12).

En vanlig tilnærming innen kvalitativ forskning er bruk av intervju som innsamlingsmetode. Målet med intervjuet er å skape en dypere forståelse og mening mellom to mennesker, noe som kan videreføres til kunnskap (Dalland, 2021, s. 68). I lys av temaene jeg ønsket å utforske i min forskning, valgte jeg å benytte meg av en semistrukturert form for intervju. I et slikt intervju handler det om at samtalen følger en intervjuguide med bestemte temaer og forslag til spørsmål (Dalland, 2021, s. 68). Før jeg gjennomførte intervjuene, utarbeidet jeg en

intervjuguide, som intervjupersonene ble tilsendt på forhånd. Jeg kommer til å omtalene personene jeg har intervjuet for intervjupersoner da det ifølge Dalland (2021), ikke egner seg å bruke betegnelser som «informant», «respondent» eller «intervjuobjekt» når man i et kvalitativt intervju ønsker å minske avstanden mellom den som intervjuer, og den som blir intervjuet (s. 68).

3.2 Planlegging av datainnsamling

Under planleggingen av intervjuene, opprettet jeg en intervjuguide som tar utgangspunkt i problemstillingen og hvilke tema forskeren ønsker å utforske (Bergsland & Jæger, 2022, s. 34). Som jeg nevnte i forrige avsnitt, samlet jeg inn data ved å utføre semistrukturerte intervjuer hvor intervjuguiden besto av tre forhåndsbestemte kategorier, med en fast rekkefølge på spørsmålene (vedlegg 7.2). Mine intervjupersoner ønsket at jeg skulle sende intervjuguiden til dem i forkant av intervjuene, noe som jeg var litt i tvil på om jeg ønsket. Jeg fryktet at å sende den ut vil påvirke kvaliteten på intervjuene da det kan fort blir en mer «intervju» setting, og ikke en flytende samtale. Etter å ha forhørt meg med veilederne mine kom vi fram til at jeg isteden kan sende ut en liten del av intervjuguiden hvor jeg inkluderte de viktigste temaene. I ettertid er jeg glad for at jeg gjorde det, da intervjupersonene fikk samlet deres tidligere arbeid/erfaringer knyttet til temaene.

Etter å ha utarbeidet en intervjuguide, begynte jeg å kontakte forskjellige barnehager for å se om de var interessert i å delta i forskningen min. Først sendte jeg e-poster til ulike styrere, men da jeg innså at dette ville ta for lang tid, fant jeg det langt mer effektivt å ringe direkte til avdelingene i barnehagene. Da jeg skulle finne barnehager fikk jeg tips fra et familiemedlem om hvilke barnehager det kan være hensiktsmessig å kontakte da de satt med verdifull erfaring rundt tematikken i problemstillingen min. Etter jeg ringte denne barnehagen, kom jeg i kontakt med Alex, som ble min nøkkelinformant i forskningen. En nøkkelinformant er noen som er eksperter innenfor et emne og sitter gjerne på mye kunnskap og forståelse rundt et gitt tema (Johannessen et al., 2021, s. 69). Jeg vil gå mer inn på dette i neste avsnitt.

3.3 Utvalg av informanter

Mitt utvalg av informanter baserte seg på formuleringen av problemstillingen min. Jeg ønsket å forstå hvordan pedagogiske ledere kan legge til rette for å inkludere flerspråklige barn i barnefellesskapet. Basert på dette kriteriet om å jobbe som pedagogisk leder, tok jeg ifølge

Dalland (2021, s. 79), et strategisk valg. For meg var det viktig å intervju pedagogiske ledere, da det er de som er gitt ansvaret for å iverksette og lede det pedagogiske arbeidet (...) i barnehagen (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 16). Det var ikke primært mitt mål å kun kontakte eksperter innenfor tematikken, så derfor falt valget på to pedagogiske ledere med ulike forutsetninger og kompetanse innenfor feltet.

Jeg ønsket å ha én nøkkelinformant som jobber i en barnehage med mye språklig mangfold og sitter på verdifulle erfaringer rundt arbeid med temaene. Videre var jeg interessert i å snakke med noen som ikke har like mange flerspråklige barn i sin barnegruppe. Målet var ikke å sammenligne eller vurdere hvem som arbeider mest korrekt, men snarere å søke forståelse for hvordan de to pedagogiske ledere jobber på sin måte for inkludering av flerspråklige barn i barnefellesskapet. Derfor ble intervjuperson 1, Alex (fiktivt navn), min nøkkelinformant. Han jobber i en barnehage med stor språklig variasjon og har mye erfaring med tilrettelegging for flerspråklige barn. Jonas (fiktivt navn), som er intervjuperson 2 har lang erfaring fra barnehagesektoren, men i en barnehage med varierende antall flerspråklige barn. Jeg anser begge som svært relevant for min forskning da de har bidratt til å gi meg en mer nyansert forståelse av hvordan man som pedagogisk ledere kan jobbe med tematikken.

3.4 Beskrivelse av gjennomføring

Intervjuene varte i ca 40-60 minutter hvor vi fulgte intervjuguidens temaer som jeg ville gå inn på. Da jeg gikk inn til intervjuet visste jeg på forhånd at samtalen ikke vil kunne være en gjensidig form for interaksjon, i og med at jeg som intervjuer definerer situasjonen og styrer intervjuet gjennom de spørsmålene jeg stiller (Bergsland & Jæger, 2022, s. 34). Til tross for dette opplevde jeg at intervjupersonene var engasjerte og ga meg gode svar. Svarene deres klaffet godt med rekkefølgen på intervjuguiden, noe som førte til en effektiv samtale uten mange digresjoner. Selv om jeg hadde en bestemt rekkefølge på hvilke spørsmål jeg ønsket at intervjupersonene skulle svare på, opplevde jeg ingen utfordringer med å opprettholde en naturlig flyt i samtalen.

Når det kommer til egen rolle i gjennomføringen, fikk jeg mulighet til å reflektere over hvordan jeg forholder meg til den andre i samtalen. I slike sammenhenger må man evne å lytte aktivt til det intervjupersonen sier da det har stor betydning for kvaliteten på intervjuet (Bergsland & Jæger, 2022, s. 34). Jeg opplevde at det krevde mer av meg som intervjuer å

kombinere alle disse aspektene ved et intervju, som å lytte, anerkjenne det de sier samt også å føre samtalen videre til de temaene jeg ønsket deres kunnskap rundt. Likevel har jeg lært mye om hvordan man legger til rette for «den gode samtalen», og hvordan man kan etablere en atmosfære hvor den som blir intervjuet føler seg trygg (Bergsland & Jæger, 2022).

3.5 Analyse av datainnsamlingen

Etter å ha gjennomført begge intervjuene begynte jeg å transkribere dem fortløpende. Dette viste seg å være svært nyttig, da jeg fryktet at mine egne tolkninger av intervjupersonenes utsagn kunne påvirke resultatene. I etterkant har jeg reflektert over flere av utsagnene, og jeg tror disse kunne ha påvirket materialet og kanskje også den faktiske intensjonen bak intervjupersonenes budskap.

For å organisere og redusere datamengden, gjennomførte jeg en tematisk analyse av materialet, da begge intervjupersonene ble stilt de samme spørsmålene. Som beskrevet av Johannessen (et al., 2018, s. 279), innebærer en tematisk analyse at forskeren identifiserer og utforsker temaer i dataen. Basert på intervjuguiden min valgte jeg å fokusere på de overordnede temaene: inkludering, lek og morsmål. Da jeg skulle analysere intervjuene, valgte jeg å benytte ulike fargekoder for å markere setninger og avsnitt jeg vurderte som relevante. Dette hjalp meg til å både redusere mengden data og samtidig knytte utsagnene til intervjupersonene direkte opp mot de overordnede temaene. Samlet sett bidro denne måten å analysere datainnsamlingen på, til en grundig innsikt i de ulike temaene, samt en større forståelse rundt hvilke tilrettelegginger intervjupersonene gjør i arbeidet med problemstillingen min.

3.6 Kvalitetsvurdering og metodekritikk

I enhver forskningsprosess er det viktig å vurdere kvaliteten på studien eller prosjektet (Bergsland & Jæger, 2022, s. 43). I dette delkapittelet vil jeg derfor kritisk vurdere min egen forskningsmetode for å sikre at forskningen er pålitelig og av høy kvalitet. For å bedømme dette vil jeg trekke frem og forklare to sentrale begreper: reliabilitet og validitet.

3.6.1 Reliabilitet

I kvalitative studier handler reliabilitet i hovedsak om hvor pålitelig forskningen er. Det handler om hvordan data samles inn, behandles, analyseres og tolkes på en pålitelig måte

(Bergsland & Jæger, 2022, s. 44). I min forskning valgte jeg å søke til SIKT for å kunne ta opptak av intervjuene. Thagaard (2019, s. 111), hevder at denne datainnsamlingsmetoden gir den mest fyldige informasjonen om problemstillingen og styrker reliabiliteten til studiet. Jeg er overbevist om at jeg ikke ville hatt like omfattende datamateriale hvis jeg bare hadde notert underveis uten å ta opptak av intervjuene. Å ha opptak har gitt meg muligheten til å spole tilbake og lytte til hvordan intervjupersonene formulerte setningene, uten å la min egen tolkning av det transkriberte innholdet påvirke analyseringen av materialet.

3.6.2 Validitet

Validitet i kvalitative studier kan knyttes til troverdighet, og omhandler hvorvidt en metode er egnet til å undersøke det forskeren ønsker å undersøke (Bergsland & Jæger, 2022, s. 44). Jeg valgte å bruke kvalitativt forskningsintervju for å undersøke hvordan de pedagogiske lederne arbeider med temaene i problemstillingen min. Dette valget ble gjort fordi det gir mulighet for dypere innsikt og forståelse av hvordan disse temaene håndteres i praksis i barnehagen. For å sikre troverdigheten til forskningen min, la jeg stor vekt på utformingen av intervjuguiden. Selv om det å sende ut intervjuguiden på forhånd kunne ha ført til en mer innøvd eller kunstig samtale under intervjuet, mener jeg at det bidro til å sikre at intervjupersonene ga relevant informasjon. I intervjuguiden inkluderte jeg åpne spørsmål som direkte knyttet seg til temaene i oppgaven, med mål om å besvare problemstillingen grundig.

3.7 Etiske retningslinjer

Som forsker står jeg overfor noen etiske ansvar som ifølge Bergsland & Jæger (2022, s. 47), kan inndeles i tre hovedprinsipper: *informert samtykke*, *konfidensialitet* og *konsekvenser*. *Informert samtykke* innebærer at informantene informeres om undersøkelsens overordnede mål, at deltakelse i undersøkelsen er frivillig, og at personen kan trekke seg når som helst uten at det får negative konsekvenser (Bergsland & Jæger, 2022, s. 47). For å sikre et tydelig samtykke og for at informantene fikk kjennskap til formålet med prosjektet, opprettet jeg et informasjons- og samtykkeskjema. Dette skjemaet ble sendt på e-post i forkant av intervjuene, og ble også presentert skriftlig under intervjuene for å få deres signatur og godkjenning.

I min forskning bestemte jeg meg tidlig for å gjennomføre et kvalitativt intervju og ønsket dermed å ta lydopptak ved datainnsamlingen. Stemme på lydopptak regnes som en personopplysning, noe som betyr at jeg måtte søke om godkjenning til SIKT,

kunnskapssektorens tjenesteleverandør, for å sikre at behandlingen av personopplysningene i prosjektet var i tråd med personvernregelverket. Etter godkjenning (ref.nr. 713962), jeg inn informasjonen om at det vil bli tatt opptak under intervjuene i informasjons- og samtykkeskjemaet. I skjemaet lovet jeg informantene mine *konfidensialitet*, noe som betyr at informasjonen de oppgir ikke skal formidles videre på måter som kan identifisere informanten (Bergsland & Jæger, 2022, s. 47). For å sikre konfidensialiteten i de gitte intervjuene er det viktig at forskeren gir deltakerne fiktive navn i bacheloroppgaven (Thaagard, 2018, s. 24). I denne oppgaven har de to intervjupersonene fått de fiktive navnene Jonas og Alex.

Det tredje prinsippet er konsekvenser, og her handler det i hovedsak for forskeren å vurdere hvilke konsekvenser (eventuell skade) prosjektet kan ha for deltakere som er med i undersøkelsen (Bergsland & Jæger, 2022, s. 49). Under intervjuet opplevde jeg ikke at de stilte spørsmålene medførte noen negative konsekvenser for informantene. Tvert imot fikk jeg en positiv tilbakemelding fra Jonas. Han uttrykte en interesse for å sette denne tematikken på dagsorden og ønsket å bruke intervjuguiden min som et fundament for videre jobbing.

4.0 Presentasjon av funn og drøfting

I denne delen av oppgaven vil jeg drøfte de relevante funnene som kom frem gjennom forskningen min. Basert på analysen av intervjuene har jeg bestemt hvilke funn som er mest relevante for å besvare min problemstilling: «Hvordan kan pedagogiske ledere legge til rette for inkludering av flerspråklige barn i barnefellesskapet?». De tre hovedtemaene som vil være sentrale gjennom dette kapitlet er inkludering i barnefellesskapet, leken som sosialiseringsarena og språklig mangfold. Jeg kommer til å presentere ett og ett funn og deretter drøfte disse fortløpende for å gi deg som leser en mest mulig ryddig oversikt. Disse funnene vil bli vurdert i lys av det teoretiske grunnlaget fra kapittel 2. For å beholde anonymiteten til intervjupersonene velger jeg å benytte meg av de fiktive navnene Jonas og Alex, når jeg referer til deres utsagn.

4.1 Inkludering i barnefellesskapet

I min forskning fokuserer jeg på hvordan pedagogiske ledere kan jobbe for å inkludere flerspråklige barn i barnefellesskapet. Med dette som utgangspunkt ønsket jeg å starte med å undersøke hvordan de to pedagogiske lederne definerer og forstår begrepet inkludering.

Inkludering ja... Nei, det handler jo i bunn og grunn om å få være med da. Det å kunne ha en viktig plass i en setting eller i et fellesskap. For barna så er det jo viktig å få komme til barnehagen og føle på at de har en naturlig, eller verdifull plass sammen med oss, vi er jo her for å ta de imot og dette er viktig at de kjenner på (Jonas).

Jeg tenker at det handler om å inkluderes i noe, at du er en del av et fellesskap for eksempel, der tenker jeg veldig på det sitatet fra prosjektet stein, saks, papir fra Trondheim Kommune. Det med at vi før ble født inn i fellesskapet og måtte krige for å bli et individ, mens i dag blir vi født som individer og må kjempe for å bli del av fellesskapet. (...) så kanskje man kan si det handler mye om hvorvidt du får innpass da? Det skjer jo ikke av seg selv, det har jeg erfart i barnehagen hvertfall (Alex).

Basert på intervjuvarene opplever jeg at de begge har gode holdninger til og viser god forståelse for inkludering. Jeg synes særlig et sitat Alex referer til er interessant. Dette er hentet fra Trondheim Kommunes arbeid med å bygge et sterkere barnefellesskap, og sier: «Tidligere ble vi født inn i fellesskapet og måtte kjempe for å bli et individ, i dag blir vi født som individer, men må kjempe for en plass i fellesskapet» (Trondheim Kommune, 2018). Dette sitatet peker på en endring i samfunnets syn på individet og fellesskapet, og hvordan dette påvirker vår forståelse av inkludering. Tidligere ble individet sett på som en del av et større fellesskap fra fødselen av, og kampen handlet om å utvikle sin egen identitet og individualitet. I dagens samfunn derimot, ser det ut til at individet blir fremmet fra fødselen, men utfordringen ligger da i å finne sin plass i et fellesskap. Ut fra utsagnet til Alex kan man si det viser at det er en økende bevissthet rundt betydningen av inkludering, men også en utfordring knyttet til å sikre at alle barn føler en naturlig plass i fellesskapet, som Jonas påpeker. Rammeplanen sier at alle barn skal i barnehagen, kunne erfare å være betydningsfulle for fellesskapet og å være i positivt samspill med barn og voksne (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 22-23). I denne sammenhengen spiller pedagogen en sentral rolle. Etter å ha hørt Jonas og Alex sin definisjon av inkluderingsbegrepet, ble jeg

spesielt nysgjerrig på hvordan de tilrettelegger for dette i deres barnehager. Dette vil jeg utforske nærmere og presentere i det påfølgende delkapittelet.

4.1.2 Pedagogisk tilrettelegging

Larsen og Slåtten (2019), påpeker at barnehagelæreren har ansvar for bredden på barns deltakelse. Altså for at alle barn får anledning til å delta, og at ikke deltakelsen er forbeholdt noen få (s. 311). Når jeg søker å finne ut av hvordan de to pedagogiske lederne jobber for å inkludere flerspråklige barn i fellesskapet, er jeg interessert i de konkrete tiltakene de gjør. Jonas forteller at de hovedsakelig jobber på denne måten:

Det vi ofte velger å gjøre er å dele opp gruppa i noen mindre grupper slik at de som ikke har nok utviklet språk eller et annet språk, får være med å prege fellesskapet på en mye større måte enn hvis vi lar det fly fritt og i større grupper, fordi da kan de falle litt bort.

I likhet med Jonas, forteller Alex at de jobber på følgende måte:

Vi jobber i mindre grupper for å kunne nå inn til alle ungene, for å sørge for at alle ungene får med seg det som skjer og være deltakende i fellesskapet på en annen måte (...). I store grupper er det ikke alle som tørr å snakke og vi tror jo at de får uttrykt seg mer og får en større mulighet til å delta på denne måten (Alex).

Det vi kan se at begge intervjupersonene har til felles, er bruken av mindre grupper for å styrke inkluderingen av flerspråklige barn. Som Selås (2017) påpeker, har lekegrupper en sentral rolle i å gi barn felles opplevelser og en følelse av tilhørighet (s. 196). Å plassere barn i mindre grupper og forvente at de automatisk får en tilhørighet i fellesskapet, er ikke nødvendigvis en løsning i seg selv. Inkludering krever mer enn bare å være fysisk tilstedeværelse i en gruppe, noe Jonas påpeker i dette utsagnet:

Hvis vi bare lar det flyte og gå, uten å legge oss noe borti, så tror jeg at det er en brøkdell som har det veldig fint og så er det mange som er statister i sin egen hverdag.

Det jeg tolker Jonas mener med dette, er at de som voksne har en viktig rolle i å støtte barna, samt tilrettelegge for sosial deltakelse for å forhindre at barna blir passive i egne liv. I Rammeplanen for barnehagen understrekes det at inkludering handler om å tilrettelegge for sosial deltakelse (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 40). Å være deltakende sosialt kan ifølge Larsen og Slåtten (2019), knyttes til muligheten for å være del av noe, å bli akseptert og være engasjert sammen med andre, som igjen vil gi verdifull erfaring med inkludering (s. 311). Det er viktig å påpeke at inkludering ikke bare handler om å tilpasse seg majoritetskulturen, men også å verdsette og integrere mangfoldet som de flerspråklige barna bringer med seg. Dette kan bety å anerkjenne og feire deres unike bidrag, samtidig som man gir dem rom til å utvikle og uttrykke sin egen identitet. I spørsmål rundt hvordan de jobber for at dette mangfoldet skal være en berikelse for hele barnegruppa, svarer de to intervjupersonene følgende:

Ja, vi har på en måte kanskje vært litt for dårlig på dette, men noen ganger har vi hatt dager eller uker hvor vi tar for oss et land barna har en tilhørighet til. Da kan vi for eksempel ha om Tsjekkia hvor vi tar for oss kulturen, språket, mat, klær og ser på forskjeller og likheter. Det ble veldig positivt mottatt av både barn og andre flerspråklige foreldre, og for barna var det spesielt positivt. Man kunne se hvor stolt de var over å representere noe annet enn resten (Jonas).

Jeg vil si vi ikke jobber så aktivt for å fremme mangfoldet de bringer med seg i spesielle situasjoner, men det er en del av hverdagen på en måte. (...) så jeg tenker at vi jobber nok med det som vi jobber med alt annet (Alex).

Jonas sin tilnærming til å bruke mangfoldet i barnehagen er mer konkret og tilrettelagt. I barnehagen tar de spesifikke initiativer for å feire og utforske barnas kulturelle bakgrunner, som f.eks. ved å ha fokus på å løfte frem landene barna har tilknytning til. Dette kan gi de flerspråklige barna en gjenkjennelse og bekreftelse på sin bakgrunn, samtidig som det kan bidra til at resten av gruppa utvider sin horisont og perspektiv på det som er annerledes og nytt (Sand, 2020, s. 114).

Mens Jonas har en mer strukturert tilnærming til mangfold, legger Alex vekt på at mangfold er en naturlig og integrert del av hverdagen i barnehagen. Dette perspektivet støttes av temaheftet «Språklig og kulturelt mangfold» (2006), knyttet til Rammeplanen for barnehagen, hvor Gjervan, fremhever at personalet ser på det språklige, kulturelle og religiøse mangfoldet

blant barn, foreldre og personale som en normaltilstand, og bidrar til at mangfold er en naturlig del av hverdagen i barnehagen (s. 7). Alex formidler at han ikke ser på mangfoldet som noe arbeid han spesifikt tilrettelegger for, men snarer at inkluderingen av mangfoldet i barnehagen er normaltilstanden. Jeg tolker dette som at Alex til en viss grad, har mer erfaring med å arbeide med mangfold og å se dette som en naturlig del av barnehagehverdagen.

Intervjupersonene viser ulike måter å jobbe med mangfold på i barnehagen, og begge tilnærmingene har sine styrker og kan være berikende for barna på forskjellige måter. Det som er felles for dem begge, er en ressursorientert holdning til å jobbe med språklig og kulturelt mangfold i barnehagen. De begge viser at de ser på det som en ressurs istedenfor som et problem, noe som står i kontrast til forskningen Zachrisen (2020, s. 61) har presentert, som ble påpekt i innledningen av oppgaven.

4.2 Lek som inkluderingsarena

Rammeplanen fremhever at barnehagens viktigste sosialiseringarena er leken (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 40). Denne arenaen gir gode muligheter for å undersøke de flerspråklige barnas deltakelse i fellesskapet. Under intervjuene ble det klart at lek var den arenaen de begge refererte til når de snakket om inkludering i fellesskapet. Å delta i lekfellesskap og å oppleve vennskap er viktig for alle barn, men det kan synes å være ekstra viktig for flerspråklige barn for at de skal lære selvstendighet og sosiale ferdigheter, påpeker Sand (2020, s. 31). Alex understreker viktigheten av sosiale ferdigheter i lek på denne måten:

Målet er jo at alle har noen å leke med, men så er det noen som trekker seg litt unna som ikke kan reglene for samspill og sånne ting, og det er jo like vanskelig som språk, det å «catche» de sosiale kodene. Da må vi være tett sammen med dem og komme med innspill og støtte (Alex).

Det Alex forteller er svært spennende og relevant i lys av min problemstilling. Han peker på at for noen barn kan det å ikke forstå og følge de sosiale kodene leken byr på, være like utfordrende som å forstå språket. Det viser viktigheten av inkludering i lekfellesskapet, der barn som sliter med å forstå sosiale koder ikke blir stående utenfor. Her er det avgjørende at de voksne er nær og til stede som en støttende hånd, som Alex forteller. Kibsgaard (2015), peker på flere studier som understreker at barn som ikke er gode i det språket leken foregår

på, trenger hjelp av personalet – ikke bare til å komme inn i leken, men også til å utvikle den og bli sett på som verdifulle deltakere i leken (s. 38-39). Det å være deltakende og en aktiv bidragsyter i leken, kan være vanskelig for barn som ikke deler felles språk. Ofte kan disse barna bli tildelt passive roller i leken av et barn med høy symbolsk kapital (se kapittel 2.2.1). Jonas beskriver sine erfaringer med problematikken på følgende måte:

Jeg prøver jo å sørge for at alle skal ha en fullverdig plass i gruppa, men jeg ser jo at det er et lite hierarki der (...), det er jo ofte de språklige sterke barna som får styre og bestemme mest. Samtidig ser jeg hvor lite som skal til fra vår side for at små ting kan gjøre at det endrer seg fra at barna har en passiv til aktiv rolle i leken (Jonas).

Det Jonas belyser er to viktige aspekter ved inkluderingen i lekfellesskapet. Det ene omhandler at det er et lite hierarki blant barna, noe som kan påvirke inkluderingen og likestillingen i leken. Han påpeker at det er ofte de språklige sterke barna som får prege og bestemme mest i leken. Språket utgjør en viktig bro som binder aktørene sammen og gjør det mulig for leken å utvikle seg (Kibsgaard, 2015, s. 28). Når barnet blir sittende fast i en passiv rolle over tid, er det viktig at personalet griper inn. Jonas fremhever hvordan små tiltak og endringer fra personalets side kan føre til forbedringer i barnas deltakelse i leken. Som Alex påpekte, kan voksentettheten være helt avgjørende for å støtte barna i leken. De kan være deltakende i leken og gi den rollen barnet har fått, en større verdi (Kibsgaard, 2015, s. 30). Dette er i samsvar med Rammeplanen som fremhever at personalet skal fremme et inkluderende miljø der alle barna kan delta i lek og erfare glede i lek (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 20). Man kan derfor argumentere for at personalet spiller en viktig rolle for å sikre inkluderingen av alle barn i lekfellesskapet.

4.3 Språklig mangfold

I den siste delen av drøftingen, vil jeg sette et særlig fokus på det språklige mangfoldet i barnehagene til intervjupersonene. Under intervjuene fikk de begge spørsmål rundt hvordan de støtter og tilrettelegger for at de flerspråklige barna får uttrykke seg og dele sitt morsmål med andre barn i barnehagen. Rammeplanen sier at personalet skal bidra til at språklig mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen (...), og støtte flerspråklige barn i å bruke sitt morsmål (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 24). Hvorvidt dette kommer til uttrykk i intervjupersonene sine barnehager, vil jeg drøfte i det påfølgende underkapittelet.

4.3.1 Morsmålets betydning: en ressurs eller en byrde?

En av de viktigste ressursene de flerspråklige barna har, er morsmålet. Hvis en ikke tar høyde for dette kan det i følge Kjelaas (2009), føre til flere utfordringer. En kan risikere at morsmålsutviklinga stagnerer, andrespråkstilegnelsen forsinkes, og at barnets sosiale og intellektuelle utvikling blir skadelidende (s. 68). Gjennom analysen av intervjuene kom det frem mange like syn på morsmålets rolle, samtidig som det også var noen ulike synspunkter.

Jeg synes jo det er viktig at de ikke glemmer morsmålet sitt, men det kan også være til hinder hvis dem bare snakker kurdisk f.eks., fordi det vil de jo gjøre hjemme og så i barnehagen har de mer utbytte av at vi snakker norsk. Fordi vi skal dyrke begge språkene, men kanskje morsmål hjemme også norsk i barnehagen sånn at de ikke blir så språkforvirret (Alex).

Jeg opplever det som viktig med tanke på hvor stolte de blir når vi viser interesse for morsmålet deres. Det er jo en del av identiteten deres (...). Vi oppfordrer jo foreldre som har annet språk til å bruke dette språket hjemme fordi norskspråket vil de jo uansett få gjennom leken i barnehagen og så på skolen (Jonas).

Det er mange interessante ting å utforske i forbindelse med disse utsagnene. Når det gjelder Alex sine synspunkter, er det interessant å merke seg at de to intervjupersonene har litt ulike meninger om prioritering av morsmål i barnehagen. Alex mener det er viktig at barna ikke glemmer sitt morsmål. Han understreker betydningen av å dyrke begge språkene, noe som er i trad med prinsippene for additiv tospråklighet. Ifølge denne tilnærmingen, som Høigård (2019) beskriver, bør det nye språket læres i tillegg til morsmålet, slik at begge språkene kan fortsette å utvikles (s. 145). På den andre siden framstår det som om Alex delvis motsier seg selv. Han sier at morsmålet bør praktiseres hjemme, mens norsk bør være hovedspråket i barnehagen. Denne holdningen kan knyttes til subtraktiv tospråklighet, hvor det nye språket kan gå på bekostning av morsmålet (Høigård, 2019, s. 145). Resultatet kan være at utviklingen av førstespråket stagnerer, noe jeg tidligere har belyst i underkapittelet der Kjelsaas (2009), påpeker konsekvensene av å nedprioritere morsmålet i barnehagen.

Denne tilnærmingen kan være uheldig, da det flerspråklige barnet kan oppfattes som et barn som «ikke kan noe», snarere enn som et barn som «kan noe annet og gjerne noe mer», som

Zachrisen (2020), påpeker (s. 61). Alex uttrykker en bekymring for at de skal bli språkforvirret ved å ha fokus på begge språkene samtidig. Dette synet er ikke ukjent da det tidligere ble sett på som negativt å være flerspråklig. Nyere forskning viser til at flerspråklighet ikke er til hinder for språkutviklingen eller den kognitive utviklingen til barnet (Gujord, 2017, s. 138). Faktisk har forskning på hjernen vist at flerspråklige erfaringer styrker kognitive mekanismer, da det å daglig måtte forholde seg til innputt av flere språk, er en kraftfull erfaring som påvirker kognisjonenens utvikling (Gujord, 2017, s. 138-140). Det understreker betydningen av å anerkjenne og verdsette flerspråklige ferdigheter som en positiv ressurs for barnets vekst, snarere enn å se det som en mulig begrensning. I tråd med dette kan det derfor være viktig at barnehagen støtter og oppmuntrer til flerspråklig utvikling fra en tidlig alder, slik at barnet kan dra nytte av de mange fordelene dette gir gjennom livet.

Selv om Alex til en viss grad anerkjenner morsmålets betydning, viser deres perspektiver på flerspråklighet noen forskjeller. Jonas legger vekt på betydningen av å verdsette barnas morsmål som en integrert del av deres identitet. Dette synspunktet støttes av Høigård (2019), som understreker at morsmålet er en viktig del av vår identitet, og spiller en stor rolle i identitetsutviklingen (s. 144). Videre forteller Jonas at de oppfordrer foreldre som har et annet språk om å bruke dette hjemme. Dette er ifølge Gujord (2017), viktig for at barna skal utvikle og opprettholde kompetansen i førstespråket (s. 138). Jonas forteller også at norskspråket er noe de vil bli eksponert for gjennom leken i barnehagen, og så videre på skolen. I mange tilfeller utvikler andrespråket seg til å bli det foretrekkende, særlig hvis det er majoritetsspråket i samfunnet (Gujord, 2017, s. 137). I barnehagen til Jonas er norsk det mest utbredte språket i barnehagen og i spørsmål rundt de flerspråklige barnas bruk av morsmål forteller han følgende:

Det som ofte skjer, er at de ikke har så veldig lyst til å snakke deres eget språk foran oss voksne i barnehagen. Og jeg ser også at når enkelte barn blir hentet, så snakker foreldrene morsmålet til dem, men de svarer kun på norsk.

Forskning, som påpekt av Gujord (2017), viser at barn med annet morsmål enn norsk, svært tidlig foretrekker å kommunisere på andrespråket, som ofte vil være majoritetsspråket (s. 137). I spørsmål rundt hva han tror er grunnen for at de svarer på norsk, svarer Jonas at han ikke helt vet, men at det kanskje skyldes at de er i en annen setting enn i hjemmet. Dette reiser

viktige spørsmål om barnehagens rolle i å støtte flerspråklige barns morsmålsbruk og hvordan denne støtten kan styrke deres plass i barnefellesskapet.

I begge intervjuene presenterte jeg sitatet fra Rammeplanen rundt at språklig mangfold skal bli en berikelse for hele barnegruppen og at personalet skal støtte flerspråklige barn i å bruke sitt morsmål (Kunnskapsdepartementet, 2017). For å finne ut av hvordan de jobber for å bruke morsmålet mer aktivt for å berike inkluderingen av flerspråklige barn, ga intervjupersonene de følgende svarene:

Det jeg har prøvd på er å få dem til å si hva de har med i matpakken på sitt språk. Det er kjempegøy for både vår og deres del, og de andre barna prøver å herme etter, så da blir det liksom et fellesskap rundt språket (...). Vi kan også sitte å tullesnakke litt på morsmålet der vi bruker Google Translate for å oversette ulike ord (Jonas).

Det vi har gjort noen ganger er at vi er nysgjerrig på begrepene på morsmålet, feks spørre: hva betyr det på spansk? Da kan vi lære sånne små ord som resten av gruppa kan også bruke og tulle med (Alex).

Som de begge forteller i disse svarene kan vi se at morsmålet får en plass i barnegruppa ved at de får være med å utforske språket sammen i fellesskap. Zachrisen (2020), påpeker at i løpet av en barnehagehverdag er det mange muligheter for de ansatte til å la barna få vist fram sine språklige ferdigheter på morsmålet (s. 71). De begge forteller at de tar i bruk hverdagssituasjoner for å la de flerspråklige barna få dele ord og uttrykk fra sitt eget språk. Dette bidrar til at alle barna får ta en del i språkmangfoldet i barnehagen, og morsmålet blir en berikelse for alle. Det man kan stille spørsmålstegn til er hvorvidt deres tilnærming kan redusere morsmålet til kun en form for underholdning eller lek, uten å fremme en dypere forståelse og respekt for språket. På en side kan dette synet på bruken av morsmålet som noe de tulle med, indikere at de ser på språket som noe lett og tilgjengelig. Dette kan gjøre morsmålet mer attraktivt å leke for de andre barna, og dermed legge til rette for å bygge broer mellom de forskjellige språkbakgrunnene i barnefellesskapet.

På den andre siden kan det å betrakte morsmålet som bare en «tulleting» undergrave språkets virkelige verdi. Som nevnt tidligere, er morsmålet tett knyttet til identiteten vår (Høigård, 2019), og det kan oppleves som respektløst eller nedlatende å bruke det i spøk. Det er en fare

for at barna kan føle at deres språk bare blir brukt for moro skyld, uten å anerkjenne dets verdi og betydning. Det er derfor viktig å påpeke at selv om det er positivt å oppmuntre til lek og utforskning av morsmålet, er det viktig å balansere dette med en dypere forståelse og respekt for språkets betydning.

4.3.2 Foreldresamarbeid

Under intervjuene understreker begge intervjupersonene betydningen av å bruke foreldre som en ressurs i arbeidet med å inkludere flerspråklige barn. De legger spesielt vekt på betydningen av å engasjere foreldrene når det gjelder å fremme morsmålet i barnehagen, da foreldrene ofte har den dypeste forståelsen av barnas språkferdigheter. Alex legger vekt på at når barnehagen ønsker å fremme og inkludere de ulike språkene som er representert blant barna, søker de hjelp fra foreldrene. Han uttrykker det slik:

Der vi inkluderer de mest er når vi ønsker å sette fokus på arbeidet med de ulike språkene som er representert i barnehagen. Hvis vi vil henge opp noen ord eller begreper på morsmålet spør vi om hjelp fra foreldrene (...). Jeg ser ikke noe grunn for å Google ordene hvis dette ikke er noe de bruker hjemme. Vi vil jo at det skal være mye likt (...), og det hjelper for oss begge fordi foreldrene stoler mer på oss og ønsker å dele mer (Alex).

Det Alex forteller her beviser verdien av et nært samarbeid mellom hjem og barnehage. Dette samarbeidet viser seg å være gjensidig givende og styrker tillitten mellom partene. Det samsvarer også med Gjervan (2022), som påpeker at samarbeidet også er verdifullt for foreldrene selv. Barnehagen kan være en viktig støtte for foreldrene slik at barnas flerspråklighet blir ivaretatt og videreutviklet (s. 119). Med dette perspektivet i bakhodet, utdyper Jonas følgende:

Det er nok på det språklige planet vi bruker foreldrene mest. Vi benytter oss av deres kunnskaper rundt barna deres. De kjenner jo de best, men det er jo klart at det kommer med noen utfordringer når vi ikke klarer å kommunisere med hverandre. Men som regel så løser det seg (...) (Jonas).

Både Alex og Jonas fremhever betydningen av et tett samarbeid mellom barnehagen og foreldrene for å styrke inkluderingen av ulike språk blant barna. De er enige om at foreldrenes kunnskap er avgjørende for å støtte barnas flerspråklighet. Alex legger spesiell vekt på den praktiske siden av samarbeidet, der barnehagen aktivt ber foreldrene om hjelp til ord og begreper på morsmålet. Dette bidrar til å bygge en trygg bro mellom hjem og barnehage, og sikrer at barna blir støttet på en måte som er likt deres hjemmemiljø. På en annen side, viser Jonas også verdien av å benytte foreldrenes kunnskap, men han peker på utfordringene som kan oppstå i kommunikasjonen mellom de to partene. Dette er ikke en ukjent problematikk, da det å ikke dele felles språk ofte kan gjøre kommunikasjonen mer utfordrende. Selv om disse utfordrende kan være reelle, er det viktig for barnehagepersonalet å reflektere over egne holdninger for å kunne formidle og fremme likeverd og likestilling, som er sentrale prinsipper i Rammeplanen (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 10). Dette samarbeidet vil ikke bare være verdifullt for barnas flerspråklige utvikling, men det vil også kunne bidra til å styrke de flerspråklige barnas inkludering i barnefellesskapet.

5.0 Avslutning og oppsummering

I denne bacheloroppgaven har jeg undersøkt hvordan to pedagogiske ledere jobber med å inkludere flerspråklige barn i barnefellesskapet i sine barnehager. Ettersom min forskning baserer seg på intervju av to pedagogiske ledere, anser jeg det vanskelig å generalisere funnene og trekke en konkret konklusjon. Likevel vil jeg påpeke at intervjupersonene har automatisk bidratt til å svare på problemstillingen min, ved å dele deres arbeid med tematikken. Jeg har drøftet deres tilrettelegginger i lys av relevant teori, samt sett på likheter og forskjeller i deres arbeidsmetoder. Resultatene fra analysen av mine funn har gitt meg nye og interessante svar på problemstillingen min:

«Hvordan kan pedagogiske ledere legge til rette for inkludering av flerspråklige barn i barnefellesskapet?»

Et av funnene mine peker på bruk av smågrupper, hvor de begge forteller at dette er et tiltak for å styrke barnas deltakelse i fellesskapet. Dette er i tråd med Selsås (2017), som hevder at lekegrupper har en sentral rolle i å gi barn felles opplevelser og en følelse av tilhørighet (s. 196). Men selv her kan barnet være fysisk til stede i barnefellesskapet, uten å være inkludert.

Rammeplanen understreker at inkludering i barnehagen handler om å tilrettelegge for sosial deltakelse (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 40). Videre har det også blitt tydeliggjort at leken er den arenaen som de begge refererte til når de snakket om inkludering i fellesskapet. Intervjuene viste at lek kan være en utfordrende arena for flerspråklige barn, og de kan møte barrierer i form av sosiale koder og språk. Det er her viktig med aktiv tilrettelegging fra personalet side for å sikre at alle barn kan delta aktivt og anerkjennes som gode lekepartnere.

Synliggjøring av morsmålet til flerspråklige barn, kan være en viktig faktor for å fremme inkluderingen av flerspråklige barn. Først og fremst fordi morsmålet er en viktig del av vår identitet (Høigård, 2019, s. 144), men også fordi det er en berikelse for hele barnegruppa å få ta del i språkmangfoldet som eksisterer i barnehagen. Intervjupersonene viser ulike måter å jobbe med denne synliggjøringen på i barnehagen. Begge tilnærmingene har sine styrker og kan være berikende for barna på forskjellige måter. De begge viser at de ser på det som en ressurs istedenfor som et problem, som står i kontrast til forskningen jeg påpekte innledningsvis av Zachrisen (2020, s. 61). Etter å ha drøftet funnene mine har jeg fått en forståelse av viktigheten med et nært samarbeid mellom hjem og barnehage. Barnehagen kan være en viktig støtte for foreldrene slik at barnas flerspråklighet blir ivaretatt og videreutviklet (s. 119). Begge intervjupersonene understreker viktigheten av å involvere foreldrene når det gjelder arbeidet med barnas morsmål i barnehagen.

I lys av forskningen, har jeg ikke kommet frem til én enkel måte å tilrettelegge for inkluderingen av flerspråklige barn i barnefellesskapet, men snarere fått innblikk i ulike arbeidsmetoder som kan fremme inkluderingsprosessen. Det er flere viktige faktorer som spiller inn, som for eksempel aktiv støtte via små grupper, tilrettelegging og støtte i lek, synliggjøring av morsmål og tett samarbeid med foreldre. Det viktig å understreke at denne studien har belyst komplekse og sammensatte temaer, og det er nødvendig med videre forskning for å styrke inkluderingsarbeidet i barnehagen og sikre at alle barn, uavhengig språklig og kulturell bakgrunn, opplever en følelse av tilhørighet og inkludering. Til videre forskning synes jeg det hadde vært spennende å utforske hvorfor mange flerspråklige barn ikke vil snakke morsmålet sitt i barnehagen, som Jonas forteller under intervjuet. Dette er en tematikk som jeg synes er svært spennende og jeg tror det kan være mange grunner til årsaken. Selv om jeg bare skrapet overflaten av dette emnet, er det tydelig at anerkjennelsen av barnas morsmål spiller en vesentlig rolle, slik det ble understreket i min forskning. Jeg tror

dette kan ha betydelig innvirkning på inkluderingen av flerspråklige barn, spesielt med tanke på den stadig økende andelen flerspråklige barn i barnehager i dagens samfunn.

Helt til sist vil jeg påpeke at å jobbe med denne bacheloroppgaven har vært læringsrikt og gitt meg et dypere perspektiv på barnehagens arbeid med inkludering av flerspråklige barn i barnefellesskapet. Gjennom denne prosessen har jeg blitt enda mer overbevist over viktigheten av å fremme inkludering og verdsette språkmangfoldet i barnehagen. Jeg vil ta med meg de erfaringene og kunnskapen jeg har opparbeidet meg inn i feltet, som kommende barnehagelærer.

6.0 Referanseliste

- Barnehaeloven. (2005). Lov om barnehager (LOV-2005-06-17-64).
https://lovdata.no/dokument/NL/lov/2005-06-17-64/KAPITTEL_1#KAPITTEL_1
- Bergsland, M. D. & Jæger, H. (2022). Bacheloroppgaven. I M. D. Bergsland & H. Jæger (Red.), *Bacheloroppgaven i barnehagelærerutdanningen*. Cappelen Damm Akademisk.
- Dalland, O. (2021). *Metode og oppgaveskriving*. (Utg. 7). Gyldendal Norsk Forlag AS.
- Gjervan, M. (red.), (2006). *Temahefte om språklig og kulturelt mangfold*. Kunnskapsdepartementet.
- Glaser, V. (2022). *Foreldresamarbeid: Barnehagen i et mangfoldig samfunn* (2. utg.). Universitetsforlaget.
- Gujord, A-K. H. (2020). Språkutvikling hos barn i ulike språklæringssituasjoner. I M. Selås & A-K. H. Gujord (Red.), *Språkmøte i barnehagen* (s. 95-143). Fagbokforlaget.
- Høigård, A. H. (2019). *Barns språkutvikling: Muntlig og skriftlig* (4. utg.). Universitetsforlaget.
- Kibsgaard, S. (2015). Strategier og forhandlinger som grunnlag for deltakelse i lek. I S. Kibsgaard & M. Kanstad (Red.), *Lek og samspill i et mangfoldsperspektiv* (s. 27-41). Fagbokforlaget.
- Kibsgaard, S. (2015). Vil du være vennen min? I S. Kibsgaard & M. Kanstad (Red.), *Lek og samspill i et mangfoldsperspektiv* (s. 151-166). Fagbokforlaget.
- Johannessen, A., Tufte, P.A. & Christoffersen, L. (2021). *Introduksjon til samfunnsvitenskapelig metode* (Utg. 6). Abstrakt forlaget.
- Johannessen, L. E. F., Rafoss, T.W. & Rasmussen, E. B. (2018) *Hvordan bruke teori? Nyttige verktøy i kvalitativ analyse*. Universitetsforlaget.
- Kunnskapsdepartementet (2017). *Rammeplan for barnehagen: Forskrift om rammeplan for barnehagens innhold og oppgaver*. Udir.
<https://www.udir.no/contentassets/5d0f4d947b244cfe90be8e6d475ba1b4/rammeplan-for-barnehagen---bokmal-pdf.pdf>
- Kunnskapsdepartementet (2009). Temahefte: Om språkmiljø og språkstimulering i barnehagen. Regjeringen.
<https://www.regjeringen.no/globalassets/upload/kd/vedlegg/barnehager/temahefte/temahefte-om-sprakmiljo-og-sprakstimulering-i-barnehagen-bokmal-web.pdf>
- Kjelaas, I. (2009). «Trollet bodde i vann med fart i». Om stimulering av ord- og begrepskompetanse hos flerspråklige forskolebarn. *NOA norsk som andrespråk*, 25 (2), 58-88

- Larsen, A.K. & Slåtten, V.S. (2019). *En bok om oppvekst: samfunnsfag for barnehagelærere*. (Utg. 5). Fagbokforlaget.
- Thagaard, T. (2018). *Systematikk og innlevelse: En innføring i kvalitative metoder* (5. utg.). Fagbokforlaget.
- Trondheim Kommune (2018). *Stein, saks, papir*.
<https://www.trondheim.kommune.no/globalassets/10-bilder-og-filer/02-skoler/skoler-p-a/stavset-skole/stein-saks-papir-strategidokument.pdf>
- Sand, S. (2021). *Ulikhet og fellesskap: Flerkulturell pedagogikk i barnehagen* (4. utg.). Cappelen Damm Akademisk.
- Selås, M. (2020). Språkstimulering. I M. Selås & A-K. H. Gujord (Red.), *Språkmøte i barnehagen* (s. 181-220). Fagbokforlaget.
- Sjøvik, P. (2020). En barnehage for alle med mangfold som ressurs. I P. Sjøvik (Red.), *En barnehage for alle: Spesialpedagogikk i barnehagelærerutdanningen* (s. 38-60). Universitetsforlaget.
- Statistisk sentralbyrå. (2023). 12272: *Minoritetsspråklige barn i barnehager 1-5 år, etter region, statistikkvariabel og år* [Statistikk].
<https://www.ssb.no/statbank/table/12272/tableViewLayout1/>
- Zachrisen, B. (2020). *Omsorg i en kulturell kontekst: Kultursensitiv omsorg i barnehagen*. Universitetsforlaget.

7.0 Vedlegg

7.1 Samtykkeskjema

Vil du delta i forskningsprosjektet

«Inkludering av flerspråklige barn i barnefellesskapet»?

Dette er et spørsmål til deg om å delta i et forskningsprosjekt hvor formålet er å få innsikt i hvordan pedagogiske ledere kan legge til rette for inkludering i barnefellesskapet, for barn som ikke deler samme førstespråk. I dette skrevet gir jeg deg informasjon om målene for prosjektet og hva deltakelse vil innebære for deg.

Formål

Prosjektet tar sikte på å undersøke om hvordan pedagogiske ledere legger til rette for inkludering i barnefellesskapet for flerspråklige barn. Gjennom å intervju pedagogiske ledere ønsker jeg innsikt i både de utfordringene og mulighetene språkforskjeller kan bringe med seg. Videre er formålet å se på hvordan barnehagen (ped. ledere) kan legge til rette for en inkluderende praksis som ivaretar alle barns stemmer og perspektiver i fellesskapet, uavhengig av språklig bakgrunn.

Hvem er ansvarlig for forskningsprosjektet?

Dronning Mauds Minne Høgskole for barnehagelærerutdanning er ansvarlig for prosjektet.

Hvorfor får du spørsmål om å delta?

Jeg ønsker å nå ut til pedagogiske ledere som har erfaring med tematikken. Du som pedagogisk leder, er spurt for å sikre god kvalitet på forskningen.

Hva innebærer det for deg å delta?

Hvis du velger å delta i prosjektet, innebærer det at du stiller til intervju med meg der jeg bruker lydopptak for å registrere opplysningene som gis. Det vil ta deg opp mot 60 minutter å delta i intervjuet.

Det er frivillig å delta

Det er frivillig å delta i prosjektet. Hvis du velger å delta, kan du når som helst trekke samtykket tilbake uten å oppgi noen grunn. Alle dine personopplysninger vil da bli slettet. Det vil ikke ha noen negative konsekvenser for deg hvis du ikke vil delta eller senere velger å trekke deg.

Ditt personvern – hvordan vi oppbevarer og bruker dine opplysninger

Jeg vil bare bruke opplysningene om deg til formålene vi har fortalt om i dette skrevet. Jeg behandler opplysningene konfidensielt og i samsvar med personvernregelverket. For å sikre at ingen uvedkommende får tilgang til personopplysningene vil navnet og kontaktopplysningene dine lagres adskilt fra øvrige data.

Hva skjer med personopplysningene dine når forskningsprosjektet avsluttes?

Prosjektet vil etter planen avsluttes 26.04.24. Etter prosjektslutt vil datamaterialet med dine personopplysninger slettes.

Hva gir oss rett til å behandle personopplysninger om deg?

Vi behandler opplysninger om deg basert på ditt samtykke.

På oppdrag fra DMMH har Sikt – Kunnskapssektorens tjenesteleverandør vurdert at behandlingen av personopplysninger i dette prosjektet er i samsvar med personvernregelverket.

Dine rettigheter

Så lenge du kan identifiseres i datamaterialet, har du rett til:

- innsyn i hvilke opplysninger vi behandler om deg, og å få utlevert en kopi av opplysningene
- å få rettet opplysninger om deg som er feil eller misvisende
- å få slettet personopplysninger om deg
- å sende klage til Datatilsynet om behandlingen av dine personopplysninger

Hvis du har spørsmål til studien, eller ønsker å vite mer om eller benytte deg av dine rettigheter, ta kontakt med:

- DMMH ved Gjertrud Stordal (gjs@dmmh.no) eller Marianne Pehrson (map@dmmh.no)
- Vårt personvernombud: Tomas Christensen: tch@dmmh.no

Hvis du har spørsmål knyttet til vurderingen som er gjort av personverntjenestene fra Sikt, kan du ta kontakt via:

- Epost: personverntjenester@sikt.no eller telefon: 73 98 40 40.

Med vennlig hilsen

Veiledere:

Gjertrud Stordal & Marianne Pehrson

Student:

Louise Lie Tøndel

Jeg har mottatt og forstått informasjon om prosjektet *Språkbarrierer og medvirkning i barnehagen: en utforskning av flerspråklige barns deltakelse i barnehagefellesskapet*, og har fått anledning til å stille spørsmål. Jeg samtykker til:

- å delta i bachelorprosjektet med intervju som forskningsmetode

Jeg samtykker til at mine opplysninger behandles frem til prosjektet er avsluttet

-----

(Signert av prosjektdeltaker, dato)

7.2 Intervjuguide

Intervjuguide

Problemstilling- Hvordan kan pedagogiske ledere legge til rette for inkludering av flerspråklige barn i barnefellesskapet?».

Bakgrunnsinformasjon til informant:

- Kan du si litt om hvilken stilling du har i barnehagen?
- Hvilken utdanning har du?
- Hvor lenge har du arbeidet i denne barnehagen?
- Har dere noen flerspråklige i personalgruppen?

Barnegruppen:

- Hvor mange barn er dere på din avdeling og hvilke aldre?
- Hvor mange av disse er flerspråklige?
- Hvilke språk har dere representert i barnehagen?

Inkludering:

- Hva legger du i begrepet inkludering?
- Hvilke tiltak gjør dere for at alle barn skal inkluderes?
- Hvilken rolle tenker du at personalet spiller i å støtte flerspråklige barn i deres deltakelse i barnefellesskapet?
- Hvordan samarbeider dere med foreldre eller foresatte for å styrke flerspråklige barns deltakelse og inkludering i barnehagen?
- Hvordan opplever du de øvrige ansattes kompetanse rundt tematikken?
  - Hvordan tilrettelegger du for kompetanseheving?

Aktiv deltakelse i barnefellesskapet:

- Hva er det første du tenker på når jeg sier aktiv deltakelse i barnefellesskapet?
- I hvilke settinger får barna delta aktivt i barnefellesskapet?
- Får alle barna like muligheter til å aktivt delta i disse situasjonene?
  - Hvordan?

- Hvorfor? Hvorfor ikke?
- Ser du noen forskjeller mellom hvordan flerspråklige og enspråklige barn får delta i lekfellesskapet i barnehagen?
  - Hvordan jobber dere for at alle får være aktive?
  - Noen spesielle tilrettelegginger dere gjør for de flerspråklige barna?
- Hvordan håndterer dere eventuelle utfordringer som kan oppstå på grunn av språkforskjeller blant barna?

Språklig mangfold:

- Hvordan legger dere til rette for at flerspråklige barn får mulighet til å uttrykke seg og dele sitt morsmål med andre barn i barnehagen?
- Hvordan støtter dere flerspråklige barn i å bruke sitt morsmål?
  - Når eller i hvilke situasjoner bruker disse barna språkene sine?

«Personalet skal bidra til at språklig mangfold blir en berikelse for hele barnegruppen, støtte flerspråklige barn i å bruke sitt morsmål og samtidig aktivt fremme og utvikle barnas norsk-/samiskspråklige kompetanse» (Kunnskapsdepartementet, 2017, s. 24).

- Hvordan jobber dere knyttet til det Rammeplanen sier?
- Hvilke måter kan dere jobbe med det?

Avslutningsvis:

- Er det noe du ønsker å tilføye eller kommentere?
- Er det noe du tenker er viktig å få med knyttet til dette temaet som jeg ikke har spurt om?
- Hvordan opplevde du dette intervjuet?

Tusen takk for at du ville delta og bidra i dette prosjektet! Jeg setter veldig stor pris på at du tok deg tid til å møte med meg.